

Pas godt på bierne

#BIVENLIG

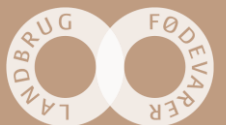
LANDBRUG & FØDEVARER

SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Bierne er vigtige – for os og for naturen

- Bidrager til en rig, spændende og levende natur
- Er med til at sikre en højere biodiversitet
- Fungerer som vigtige bestøvere
- Forbedrer udbytte og kvalitet i landbrug og frugtavl
- De vilde bier er i stor tilbagegang – har brug for en hjælpende hånd!

Sandjordbi

Hvem er de vilde bier?

- Der findes omkring 288 arter af vilde bier i Danmark
 - Honningbien er et husdyr - derfor ikke i fokus i kampagnen
- Vilde bier mangler plads og levesteder
 - Mange bygger rede i jorden – har derfor brug for uforstyrrede steder, hvor ploven ikke kommer forbi
 - Vigtigt med blomsterrige levesteder, hvor de kan søge føde
- Flyver ikke langt efter føden
 - Mangler ofte vilde blomster nær deres levesteder
 - Nogle bier er specialister og samler kun pollen fra bestemte planterarter (f.eks. blåhatjordbi)

Pragtbuksebi

Blåhatjordbi

Ny kampagne gør det nemt at hjælpe

- Landbrug & Fødevarer har udpeget bierne som indsatsområde
- 10 enkle anbefalinger til landmanden er udviklet på basis af faglige anbefalinger fra forskere, eksperter og SEGES' naturteam
- Indsatser er vurderet i pointsystem (0 til 10 bi-point). Jo flere points, desto bedre er indsatsen for bierne
- Ud over at gavne bierne vil tiltagene også hjælpe mange andre arter af dyr og planter

1 **Bevar og pas på småblotoperne** i agerlandet – markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

2 **Udtag arealer permanent til natur** i forlængelse af eksisterende naturarealer, fx ukurante hjørner af marken. Gerne soleksponeret og på tør og sandet jord

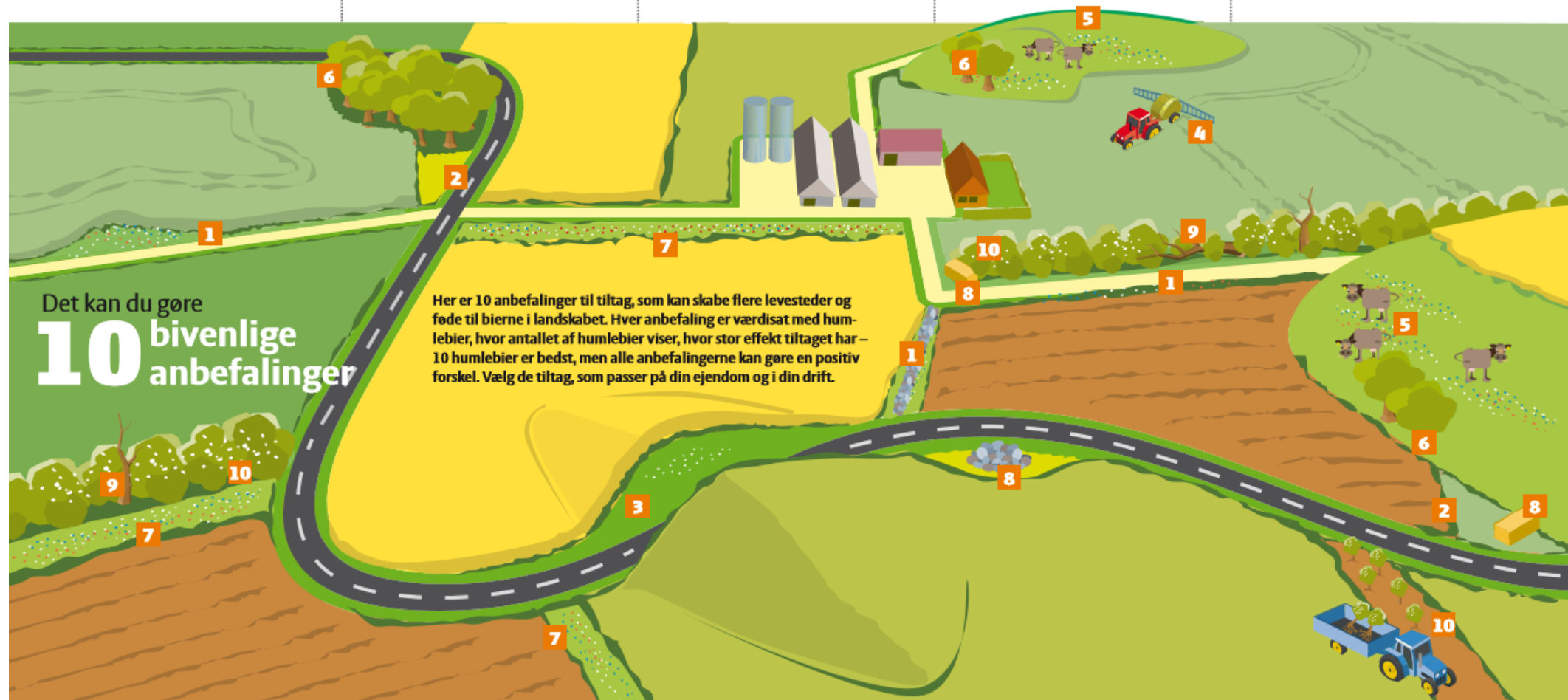
3 **Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer** når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrier i landbrugsordninger

4 **Sorg for, at der ikke sker spild og afdrift** til naturområder og småbiotoper, når du gødske og sprøjter – fx ved at holde afstand

5 **Pas på og plej eksisterende naturarealer** såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen

Det kan du gøre 10 bivenlige anbefalinger

Her er 10 anbefalinger til tiltag, som kan skabe flere levesteder og føde til bierne i landskabet. Hver anbefaling er værdisat med humlebier, hvor antallet af humlebier viser, hvor stor effekt tiltaget har – 10 humlebier er bedst, men alle anbefalingerne kan gøre en positiv forskel. Vælg de tiltag, som passer på din ejendom og i din drift.

6 **Bevar de gamle træer** i læhegn, markskel og andre steder på din ejendom

7 **Lav blomsterstriber** eller blomsterbrak på din omdrifts jord – lad dem gerne ligge flere år og omlæg etapevis, så du undgår at pløje hele striben op på én gang

8 **Etabler naturlige "blhoteller"** – udlæg fx bunker med grene eller sten eller læg en halmballe til henfald i læhegnet

9 **Efterlad dødt ved** og lad fx grene og kvas ligge i læhegn eller andre småbiotoper efter beskæring

10 **Plant hjemmehørende hvidblomstrende buske og træer** i læhegn og remiser

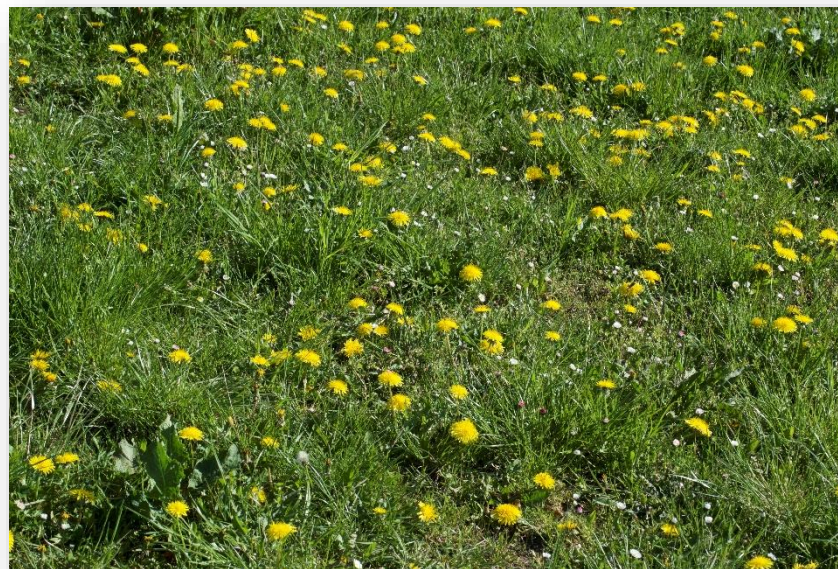
Alle kan hjælpe bierne

- Der findes en anbefaling til alle
- Kan både udføres på landbrugsbedrifter, i haver, naturområder, parker, m.m.
- Tiltagene kan deles op i to indsatsområder:

(1) Fødegrundlag

(2) Levesteder

- Anbefalingerne er enkle og billige!

1. Bevar småbiotoperne i agerlandet

- Fx markveje, diger, marskel, læhegn, remiser, grøfter og vejrabatter
- Vigtigt med arealer, der er uforstyrrede og fri for pløjning – her kan bierne overvintre og reproducere sig
- Fungerer samtidig som helleområder for mange planter og dyr
- Sårbar overfor gødskning og pesticider, så lav evt en sprøjte/dyrkningsfri bufferzone omkring småbiotopen

2. Udtag arealer til permanent natur

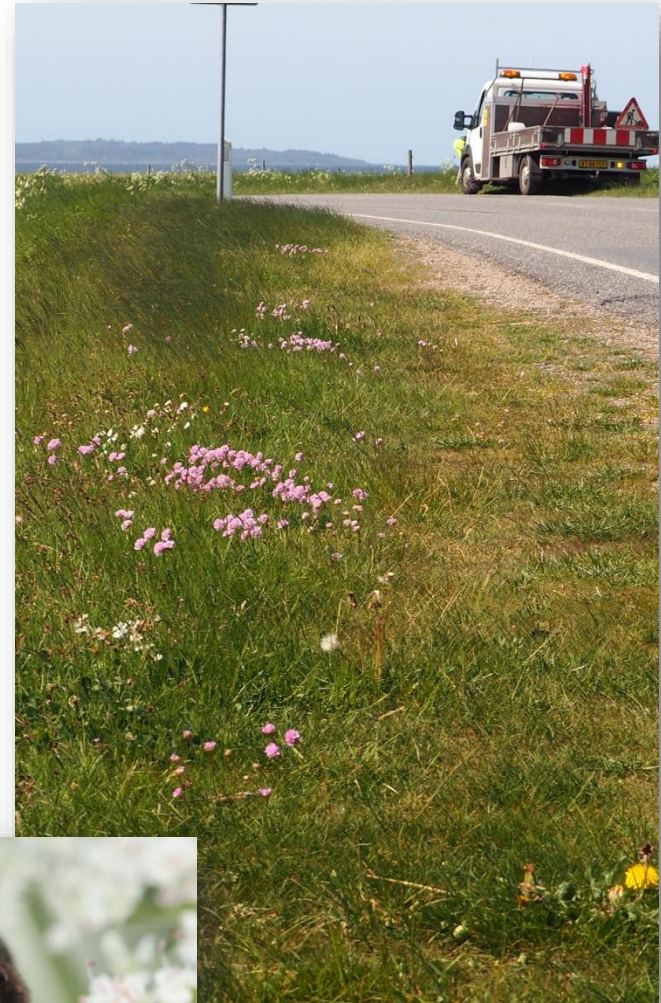
- Bedst at udtage arealer, som ligger i forbindelse med eksisterende natur (f.eks. ukurante hjørner af marken)
- Permanente udyrkede arealer er gode som rede- og overvintringssted for bierne
- Gode levesteder med mange blomster skabes bedst på tør, sandet og næringsfattig jord (jorden kan evt udpines, hvis den er meget næringsrig)
- Naturen kan sagtens indfinde sig selv – det er ikke nødvendigt at så blomster

3. Slå ikke i blomstringsperioden

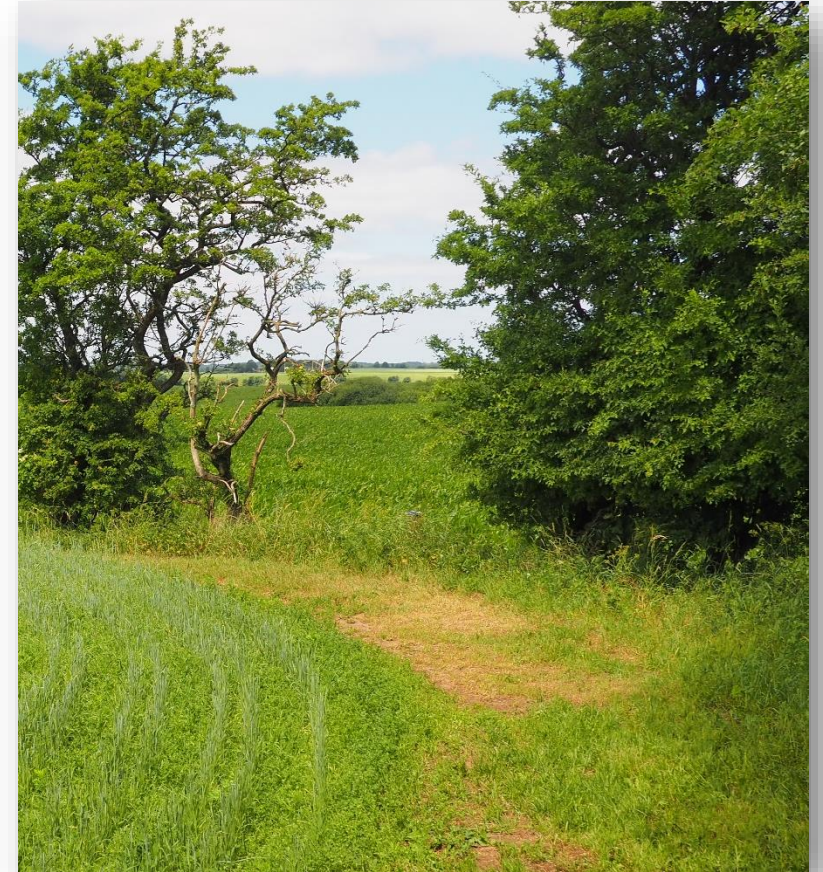
- De vilde bier foretrækker at søge føde i vilde planter fremfor udsåede kulturplanter
- Lad vejrabatter, grøfter, markskel, brak- og græsarealer blomstre – de giver bierne en føderessource tæt på deres rede
- Undgå slåning juni, juli og august hvor blomstringen er størst
- Slåning i primo maj og oktober kan fremme sommerblomstring og skader bierne mindst muligt

4. Undgå spild og afdrift til naturområder

- Næring fremmer vækst af græs, brændenælder og skræpper, mens blomstrende, bi-venlige urter fortrænges
- Pesticider kan have utilsigtede negative effekter på vilde insekter
- Hold derfor afstand til natur og småbiotoper når du gødsker og sprøjter
- Beskyt naturen med en sprøjte/gødningsfri bufferzone, f.eks. omkring levende hegn, diger, grøfter, naturarealer og søer

5. Pas på og plej eksisterende naturarealer

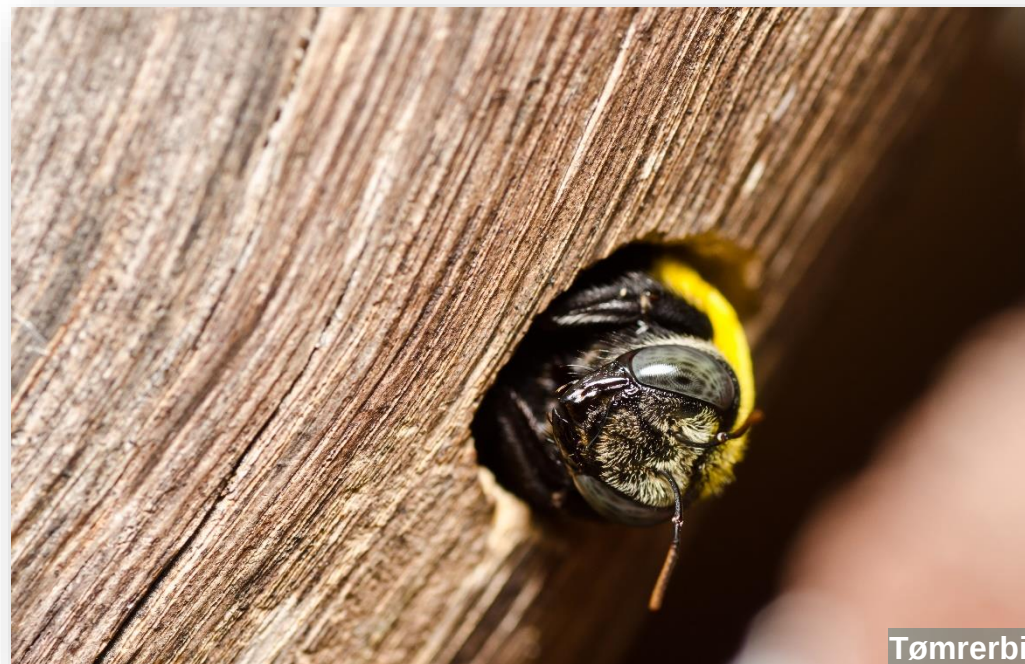
- Gammel natur er guld for bierne – fx enge, overdrev, heder og skovlysninger.
- Gammel natur er hele pakken: Levesteder tæt på fødekilder
- Jo længere tid arealet har været ude af dyrkning, desto bedre
- Kig på arealet: er der masser af blomster om sommeren? Så er det bi-venligt.
- Ekstensiv helårsgræsning fremmer blomstring. Pas på med overgræsning!
- Arealet kan slå, hvis ikke græsning er mulig
- Husk at overholde tilskudsregler

6. Bevar de gamle træer

- Gamle træer i forfald vrimler med liv! Bier bruger dem fx til at bygge reder i.
- Døde træer og dødt ved er en mangelvare – så bevar de gamle træer i læhegn, markskel, haven, skoven osv.
- Lad døde træer stå og lad faldne stammer og grene ligge (gerne et lyst sted)
- Hvis du beskærer dit læhegn, så lad det afskårne materiale ligge på jorden.

Tømrerbi

7. Lav blomsterstriber

- En tankstation med nektar og pollen, men ikke et levested
- Kan bruges som bufferzone omkring småbiotoper
- Omlæg etapevis så du undgår opløjning af hele striben på én gang – ellers går mange insekter til grunde
- Udså ikke vilde plantearter på arealer i omdrift! De er hjemsted for mange insekter - derfor risiko for skabelse af 'økologisk fælde' når arealet omlægges
- På omdriftsarealer kan du istedet udså eksotiske arter: fodermarvkål, oliehør, honningurt, kornblomst, OSV.

8. Etabler naturlige bihoteller

- Udlæg bunker af sten, grus, sand eller næringsfattig jord
 - Helst liggende frit i solen, så der skabes et varmt miljø
 - Giver et roligt levested for mange forskellige dyr

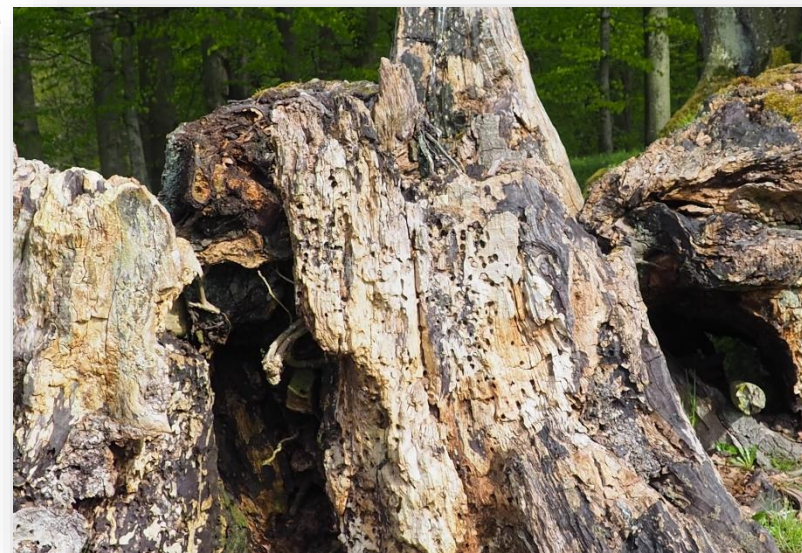
- Udlæg halmballer til henfald i læhegnet
 - Skjulested for mange dyr, men skal ligge i flere år
 - Jo ældre og jo mere forfaldent, desto bedre

9. Efterlad dødt ved

- Døde træer og dødt ved er en mangelvare - vrirler med liv!
- Lad grene og kvas ligge i læhegn og andre småbiotoper efter beskæring. De fungerer som overvintringssted for bl.a. humlebier
- Opsamlede grene og kvas kan samles i bunker, hvor de får lov til at blive liggende
- Lad gamle stubbe stå
- Lav noget mere rod!

10. Plant hjemmehørende træer/buske i læhegn

- Hjemmehørende hvidblomstrende træer og buske er årets første buffet, f.eks. engriflet hvidtjørn, slåen, skovæble almindelig hæg og mirabel
- Opret en remise eller læhegn, hvor der før var landbrugsjord
- Gammelt er bedre end nyt, så fæld ikke gamle læhegn for at plante nyt
- kombiner gerne indsatsen med sten- og sandbunker, grene og dødt ved
- Husk lys og luft mellem træerne - en god variation af træer og lysåbne arealer giver flere levesteder

Rødpelset jordbi

Læs mere og tilmeld dig
kampagnen på lf.dk/bi

Her kan du også læse
mere om
de enkelte tiltag

SEGES

Foto: Jakob Boll Overgaard

